

Tlačová správa agentúry FRA
Viedeň/Rím 10. novembra 2014

Základné práva na hraniciach EÚ: správy agentúry FRA odhaľujú výzvy, pred ktorými stojíme

V dvoch nových správach Agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA) je opísaná situácia v oblasti ľudských práv na vzdušných a pozemných hraniciach EÚ. Tieto hranice môžu byť miestom, kde do EÚ prvýkrát vstupujú žiadatelia o azyl, ako aj obeť obchodovania s ľuďmi na účely pracovného a sexuálneho vykorisťovania a na odobratie orgánov. Správy vychádzajú z výsledkov výskumu na piatich letiskách a šiestich veľkých pozemných hraničných priechodoch a poukazuje sa v nich na možné porušovanie základných ľudských práv na hraniciach EÚ. Spolu so staršou správou agentúry FRA o základných právach na južných námorných hraniciach EÚ sa v týchto štúdiách opisuje zaobchádzanie s ľuďmi vstupujúcimi do EÚ a predkladajú sa návrhy na zlepšenie dodržiavania ich ľudských práv.

„Hranice EÚ sú miestami prvého kontaktu s vonkajším svetom. Práve na nich sa začína povinnosť EÚ v oblasti základných práv,“ uviedol Morten Kjaerum, riaditeľ agentúry FRA. *„Každé opatrenie, ktoré prijme EÚ na pomoc v riadení svojich vonkajších hraníc, musí byť v súlade so základnými právami. To, že sa základné práva stávajú súčasťou hodnotení kontroly hraníc v schengenskom priestore, je už krokom tým správnym smerom. Bezpečnostné obavy na hraniciach nesmú prevážiť nad základnými právami, ktoré musia byť základom moderného a integrovaného riadenia hraníc.“*

Tieto dve nové správy odhaľujú niekoľko otázok, ktoré ovplyvňujú základné práva občanov tretích krajín prichádzajúcich do EÚ. V súvislosti s týmito zisteniami agentúra FRA ponúka niekoľko návrhov na zlepšenie ochrany základných práv na hraniciach EÚ. Návrhy sú určené pre tvorcov politik v EÚ a v jednotlivých štátoch, Európsku agentúru pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov EÚ (Frontex) a zamestnancov operačných útvarov na miestach hraničnej kontroly. Príklady:

- Aj keď príslušníci pohraničnej stráže dostávajú pokyny o spôsoboch profesionálneho a úctivého správania, podľa niektorých cestujúcich boli príslušníci pohraničnej stráže neochotní, ľahostajní a nepriateľsky sa slovne vyjadrovali. Členské štáty EÚ by preto mali prijať účinné opatrenie na **riešenie závažných foriem neúctivého správania sa k cestujúcim**.
- Menej ako polovica príslušníkov pohraničnej stráže na letiskách uviedla, že informuje ľudí podrobujúcich sa dôkladnej hraničnej kontrole o dôvodoch takejto kontroly. Viac ako dve tretiny takisto uviedli, že ľuďom, ktorým je zamietnutý vstup do EÚ, neposkytujú informácie o tom, kde môžu získať právnu pomoc. Príslušníci pohraničnej stráže musia poskytovať všetkým cestujúcim **včasné a primerané informácie**, keď prechádzajú dôkladnými kontrolami, alebo ak im je zamietnutý vstup. Členské štáty by mali byť aktívnejšie aj v podporovaní jazykového vzdelávania príslušníkov pohraničnej

stráže a zavedenia účinných mechanizmov tľmočenia na hraničných priechodoch.

- Na pozemných hraničných priechodoch dvaja z troch príslušníkov pohraničnej stráže uviedli, že nezačnú konanie o azyle, aj keď cestujúci uvedie, že jeho život alebo sloboda budú v ohrození, ak by sa vrátil do krajiny, ktorú opustil. Na letiskách len 22 % príslušníkov pohraničnej stráže dostalo písomné usmernenia o identifikácii možných obetí obchodovania s ľuďmi. Je preto potrebné, aby boli príslušníci pohraničnej stráže **lepšie vyškolení a vnímavejší**, pokiaľ ide o rozpoznávanie žiadateľov o azyl alebo migrantov, s ktorými sa obchoduje. Orgány riadenia hraníc by takisto mali zabezpečiť, aby boli zavedené postupy a aby bola dostupná odborná príprava pre príslušníkov pohraničnej stráže, ktorí majú na starosti deti;
- Zariadenia pre migrantov, ktorým bol zamietnutý vstup, alebo ktorí prišli bez dokladov, sú často nedostatočne vybavené, aj keď tam ľudia môžu byť zadržívaní niekoľko hodín. Na niektorých letiskách boli zadržívaní niekoľko dní. Členské štáty musia zabezpečiť, aby **zariadenia**, v ktorých sú zadržívaní ľudia, ktorým bol zamietnutý vstup do EÚ, **spĺňali základné potreby** vrátane zabezpečenia jedla a vody.

Výročná **Konferencia o základných právach** agentúry FRA, ktorá sa začína dnes, je tento rok venovaná téme základných práv a migrácie do EÚ. V rámci konferencie sa bude popri riadení hraníc rokovať o otázkach, ako sú ochrana detí, začlenenie migrantov a rastúci rasizmus na niektorých miestach voči migrantom. Účastníci budú diskutovať aj o výzvach, ktoré predstavujú nedávne tlaky na vonkajších hraniciach EÚ pre prijímajúce krajiny, a o spôsoboch reakcie na situáciu. Na webovej stránke venovanej konferencii sa nachádza [program](#) a zoznam účastníkov.

Úplné znenie správ si možno prevziať tu:

- [Fundamental rights at airports: border checks at five international airports in the European Union \(Základné práva na letiskách: hraničné kontroly na piatich medzinárodných letiskách v Európskej únii\)](#)
- [Fundamental rights at land borders: findings from selected European Union border crossing points \(Základné práva na pozemných hraniciach: zistenia z vybraných hraničných priechodov Európskej únie\)](#)

V prípade záujmu o ďalšie informácie sa obráťte na tím agentúry FRA pre médiá

E-mail: media@fra.europa.eu/Tel.: +43 1 580 30 642

Poznámky pre redaktorov:

- Práca v teréne súvisiaca so správou o hraniciach na letiskách bola vykonaná na týchto letiskách: Charles de Gaulle (Francúzsko), Fiumicino (Taliansko), Frankfurt (Nemecko), Manchester (Spojené kráľovstvo) a Schiphol (Holandsko)
- Práca v teréne súvisiaca so správou o pozemných hraniciach bola vykonaná na týchto priechodoch: El Tarajal a Ceuta (Španielsko/Maroko), Kapitan Andreevo (Bulharsko/Turecko), Kipi (Grécko/Turecko), Medyka (Poľsko/Ukrajina), Röszke (Maďarsko/Srbsko) a Vyšné Nemecké (Slovensko/Ukrajina)

- Viac informácií o práci agentúry FRA v oblasti azylu, migrácie a hraníc vrátane súvisiacich publikácií sa nachádza na [webovej stránke agentúry FRA](#).